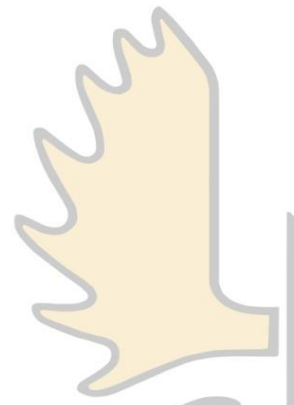

Kannanhoidollinen sudenpyynti

Kuvat Seppo Ronkainen

Susikannan hoitosuunnitelman tavoitteet

- Saavuttaa ja säilyttää susikanta suotuisalla tasolla
- Perustaa susikannan seuranta suurpetoyhdyshenkilöverkoston toimintaan
- Luoda keinoja suden ja ihmisen rinnakkaiselon parantamiseksi
- Rakentaa luottamusta toimijoiden välille
- Reagoida suden tuomaan haittaan nopeasti ja ehkäistä vahinkoja ennalta
- Puuttua suteen kohdistuvaan laittomaan tappamiseen tehokkaasti
- Vahvistaa suden merkitystä arvokkaana luonnonvarana

Kannanhoidollinen metsästys

- MMM:n asetus 28/2015 mahdollistaa kannanhoidollisen poikkeusluvan myöntämisen sudenpyyntiin metsästysvuodelle 2014–2015
 - Poikkeuslupia myönnetty 24 suden pyyntiin
- Poikkeuslupa voidaan myöntää elinvoimaisen susilauman reviirille ja pyynti suositellaan kohdistettavaksi nuoreen tuottamattomaan yksilöön (lupia voidaan kohdentaa myös vahinkoyksilöihin)
- Nuoren yksilön poistaminen laumasta ei vaaranna susilauman elinvoimaisuutta
- Elinvoimaiseen laumaan kohdistettavan pyynnin tarkoitus on mm. pitää lauma ihmisarkana
- Alfapariin kohdistuvaa pyyntiä tulee välttää
 - Alfanaaraan tappaminen voi johtaa lauman hajoamiseen
 - Lauman hajottua se ei ole enää välttämättä elinvoimainen ja vakiintunut susilauma

Metsästyksenjohtaja

- Vaatimus metsästyksenjohtajan nimeämisestä sudenmetsästykseen ei perustu suoraan lainsäädäntöön
 - Pyynnin toteuttamisen kannalta on kuitenkin tärkeää, että pyynti on johdettua toimintaa
- Hakija on hakemuksessa ilmoittanut metsästyksenjohtajan ja apujohtajat, jotka vastaavat käytännön metsästyksestä
- Pyynnin tulee tapahtua hakemuksessa nimetyn metsästyksenjohtajan ja apujohtajien johdolla
- Suuressa ryhmässä pyynnin onnistuminen ja lupaehtojen vaatimusten täytyminen vaatii tiukkaa johtajuutta

Metsästyksenjohtajan tehtävät

- Turvallisen pyyntitapahtuman suunnittelu
- Antaa pyyntiin selkeät ohjeet, joita jokaisen tulee noudattaa
- Varmistaa, että pyynnissä käytetään vain metsästyslaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sallittuja pyyntivälineitä ja -menetelmiä
- Ohjeistaa selvästi, mihin yksilöihin pyynti kohdistetaan
- Antaa tiedonkulkua varten tarkat ohjeet
- Varmistaa, ettei pyyntiin osallistu henkilöitä, joiden tietoja ei ole ilmoitettu lupaehtojen mukaisesti, tai jotka muutoin eivät ole ko. pyyntiin soveltuvia
- Varmistaa, että pyynnissä muutoin noudatetaan mitä metsästyslaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä määrätään
- Hoitaa poikkeuslupan ehtojen mukaiset päivittäiset pyyntiinlähtö- ja pyynninpäätätämislmoitukset
- **Jokainen pyyntiin osallistuva vastaa omasta toiminnastaan**

Metsästysoikeus

- Kannanhoidollisen poikkeusluvan nojalla tapahtuvaan sudenpyyntiin vaaditaan metsästysoikeus tai lupa alueelle, jolla pyynti tapahtuu
- Voi perustua metsästysvuokrasopimukseen tai lupaan
- Susi tai suurpedot pitää olla mainittu vuokrasopimuksessa tai sen tulee koskea kaiken riistan metsästystä
- Vuokrasopimuksessa on voitu rajata myös joku riistaeläinlaji, jota sopimus ei koske

Osallistujamäärä on rajattu

- Lupaehtojen mukaan pyyntiin saa osallistua enintään 50 henkilöä yhtä susireviiriä kohti
- Pyyntiin osallistuvaksi henkilöksi katsotaan:
 - aseeton ”haju- tai äänipassi”
 - aseeton ajomies
 - aseellinen passi- tai ajomies
 - henkilö, joka muulla tavoin avustaa pyyntiä

Ilmoitus pyynnistä

- Ennen pyyntiin ryhtymistä ja jokaisesta pyyntiin lähdöstä on etukäteen ilmoitettava osallistuvien nimet sekä pyyntialue Suomen riistakeskuksen aluetoimistolle, alueen poliisilaitokselle ja valtakunnan rajakunnassa alueen rajavartiostolle
- Ilmoitusvelvollisuus ja tarvittavat sähköpostiosoitteet löytyvät poikkeusluvan ehdoista
- Ilmoitus on tehtävä jokaiselta pyyntipäivältä erikseen
- Lisäksi jokaisen pyyntipäivän jälkeen tulee tehdä ilmoitus pyynnin päättymisestä edellä mainituille tahoille

Ilmoitus pyynnin tuloksesta

- Poikkeusluvan saajan on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle ja poliisille poikkeusluvan nojalla tapahtuneen pyynnin tuloksesta.
 - Ilmoitus on hyvä välittää myös alueen Metsähallituksen erätarkastajalle (www.metsa.fi). Käytäntö voimaan 11.2.2015 lukien
- Ilmoitus on tehtävä Suomen riistakeskukselle ensisijaisesti Oma riista -palvelussa tai jos sen käyttäminen ei ole mahdollista, niin vaihtoehtoisesti sähköpostilla Suomen riistakeskuksen aluetoimistolle (osoitteet löytyvät poikkeusluvan ehdoista)
- Ilmoitus on tehtävä:
 - ensimmäisenä arkipäivänä siitä, kun poikkeusluvassa tarkoitettu riistaeläin on tullut pyydystetyksi; taikka
 - jos riistaeläin on jäänyt pyydystämättä, ensimmäisenä arkipäivänä poikkeusluvan voimassaolon päättymisestä
- Ilmoituksessa on mainittava poikkeusluvan numero, saalisyksilö, sen sukupuoli, pyyntiajankohta ja pyyntipaikan koordinaatit (ETRS-TM35FIN tasokoordinaatit)
 - Saalistiedot julkaistaan netissä (esim. ruutu 5 x 5 km)

Saalis

- Poikkeusluvan nojalla saaliiksi saatu susi on toimitettava nahkaa lukuun ottamatta kokonaisuudessaan Luonnonvarakeskukselle
- Luonnonvarakeskus toimittaa kaatajalle myöhemmin puhdistetun kallon ja sutta koskevat ikä- ja fysiologista kuntoa koskevat tiedot
- Poikkeusluvan saajan tulee itse huolehtia ruhon lähettämisestä suurpetotutkimukselle mahdollisimman nopeasti ja pilaantumattomana näytteiden ottamista varten (viimeistään viikon kuluttua)
- Ruhot lähetetään mielellään alkuviikosta matkahuollon kautta käyttäen sopimusnumeroa 53030002, jolloin vastaanottaja maksaa kuljetuksen
- Vastaanottaja: Luonnonvarakeskus
Suurpetotutkimus
Ohtaojantie 19
93400 TAIVALKOSKI
puh. 040 180 0754 tai 0400 143 103

Saaliin käsittely ja pakkaaminen

- Lähetettävä ruho tulee nylkeä (nylkemättä lähetettyjen ruhojen turkkeja ei palauteta)
- Ruho tulee jättää muuten kokonaiseksi. Pää tarvitaan iänmäärittystä ja mittauksia varten
- Urosta nyljettäessä on huolehdittava, että kivekset jäävät ruhoon
- Suden ruho pakataan vahvatekoiseen muovisäkkiin, mielellään useampi päällekkäin vuotamisen ja hajuhaittojen estämiseksi. Pää on hyvä kääriä runsaaseen paperiin. Säkki pakataan vielä pahvilaatikkoon.
- Mukaan tulee laittaa poikkeusluvan mukana tullut saalistietolomake huolellisesti täytettynä

Aseistus

- Suden metsästyksessä sallittuja aseita ovat
 - Rihlattu luotiase, jonka luodin paino on vähintään 3,2 grammaa ja osumaenergia 100 metrin päässä piipun suusta mitattuna vähintään 800 joulea ($E_{100} > 800 \text{ J}$) (äänenvaimenninta ei tulisi sallia)
 - Haulikko, jonka kaliiperi on 10–20
 - sallittua on käyttää haulipatruunaa ja luotipatruunaa
- Itselataavaa asetta, jonka lippaaseen mahtuu enemmän kuin kaksi patruunaa ei saa käyttää suden metsästykseen
- Lainsäädäntö ei kiellä haulipatruunan käyttämistä, mutta metsästyksen johtaja voi kieltää sen
 - Sudella on vahva karvapeite, joka vähentää huomattavasti haulipatruunan tehoa (ampumamatka enintään 25 metriä)
 - Haulipatruunalla ammuttaessa ampumamatkan on oltava lyhyt
 - Haavoitetun yksilön tunnistaminen laumasta voi olla mahdotonta
- **Ase ja patruunat tulee olla ennakkoon testattuja**

Ajavan koiran käyttö

- Ajavan koiran käyttö sudenmetsästykseen on sallittua helmikuun loppuun
- Riistakeskus ei myönnä poikkeuslupaa ajavan koiran käyttöön kannanhoidolliseen pyyntiin helmikuun lopun jälkeen

Pitkäkestoinen pyynti

- Kannanhoidollisen pyynnin tulisi olla pitkäkestoista → laumaan kohdistuu ihmisen aiheuttamaa pyyntipainetta
- Lippusiiman käytöllä saadaan pitkäkestoista painetta, jos lauma pysyy siimassa
 - Vaatii paljon esivalmistelua ja hiihtämistä (esikiertäminen, siiman levittäminen, hajustaminen ja purku)
- Ihmisen toimesta tapahtuva ajaminen hiihtäen ei todennäköisesti hajota laumaa
- Yksittäisen suden ampumisella ei todennäköisesti saavuteta koko lauman arkiintumista

Suden pyynti

- Sudet ovat yleensä arkoja, karttavat ihmistä ja pakenevat herkästi
- Kun todetaan tuoreet suden jäljet, on sudet kierrettävä mottiin
 - Kierrettäessä voidaan hyödyntää aurattuja ajouria ja helppokulkuisia reittejä
 - Kun sudet on saatu mottiin voidaan kierrosta pienentää
 - Susia ei pidä yrittää kiertää liian pieneen mottiin
- Yhden päivän pyyntiä varten ei kannata yleensä vetää siimaa
- Jos sudet ovat saaneet suuren saaliin, voivat ne levätä sen läheisyydessä
- Susi valitsee lepopaikan yleensä ympäristöä korkeammalta
- Kun kierrosta aletaan pienentää, kannattaa ratkaiseville paikoille asettaa jo passit
- Susi käyttää liikkueessaan avointa maastoa (lammet, suot, aukeat ym.)
- Susi liikkuu yleensä äänettömästi, rauhallisesti ja pysähtelee ajossa
- Ajomiehet lähtevät tuoreilta jäljiltä ja ajon tulee olla rauhallista

Lippusiimapyynti

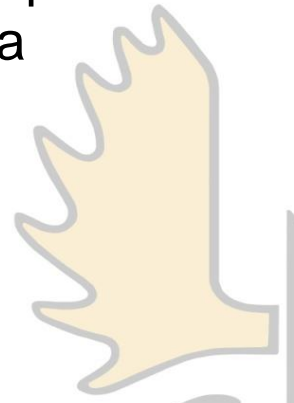
- Siima voi olla lipuista tehty tai muovinen nauha, joka on perinteistä lippusiimaa helpompi käsitellä
- Siimaa voidaan tarvita jopa 10 km (alle viiden kilometrin motti tuskin onnistuu)
- Esikierroksen jälkeen siimaa lähdetään vetämään tuulen alta kahdessa ryhmässä
- Edellä hiihtävä purkaa siimaa ja perässä tuleva kiinnittää sen siten, että lippujen kärjet ovat muutaman cm hangenpinnasta, muovinauha voidaan vetää muutama cm hangen pinnasta
- Siiman voi hajustaa vetämällä perässään esim. valopetrooliin tai tärpättiin kasteltua rähtiä
- Jos sudet jää siimaan yöksi, tulee siima hajustaa illalla ja mahdollisesti useasti yön aikana
- Pitkään kestävässä pyynnissä hajustetta tulee vaihtaa

Lippusiimapyynti

- Passit tulee siiman sisään siten, että susi ei joudu siiman ja passimiehen väliin (passimiehiä voidaan laittaa myös motin sisäosiin ketjuksi)
- Passimiesten tulee olla äänettömästi ja paikallaan, susi voi tulla aivan yllättäen ja yllättävästä suunnasta
- Ajomiehet lähtee jäljiltä ja pitää ääntä
- Susi voi jäädä kiertämään taimikkoon, jolloin ajomiehiä tarvitaan enemmän ja jälkien seuranta vaikeutuu
- Passimiehen tulee olla huolellinen, ettei ammu ajomiehiä eikä näitä kohti
- Ampumapaikka tulee valita huolellisesti, sillä haavoittunut susi ei pysy siimassa ja sen pyynti on vaikeampaa, kuin siimassa olevan terveen suden pyynti
- Passimiehen tulee pukeutua lämpimästi, ettei aiheuta liikkumisella turhaa ääntä

Alfanaaras

- Alfanaaras valitsee reviirin ja hyväksyy itselleen sopivan kumppanin
- Vapaasti liikkuvassa laumassa yleensä ensimmäisenä kulkee alfanaaras ja viimeisenä alfauros
- Alfanaaras johtaa saalistusta ja opettaa pentujaan
- Jos alfanaaras kokee ihmisen aiheuttaman pyyntipaineen ja pyyntipaineen alla laumasta ammutaan nuori susi, voi alfanaaras ja lauma ruveta karttamaan ihmistä
- Alfanaaraan ampuminen voi johtaa lauman hajoamiseen

Alfanaaras

- Susien liikkessa laumassa alfanaaras kulkee yleensä ensimmäisenä
- Kepeämpi pää kuin aikuisella uroksella
- Karva selvästi lyhyempi ja karkeampi kuin pennulla

Alfauros

- Selvästi naarasta jyhkeämpi pää ja vahvempi rinta
- Ruumis takapästä suhteessa kapeampi kuin naaraalla
- Äkkilähdössä tulee yleensä heti alfanaaraan perässä
- Susilauman liikkuesssa rauhallisesti pitempiä matkoja jää yleensä lauman häntäpäähän ja voi lähteä erilleen laumasta

Aikuinen susi

- Karvapeite karkeampi kuin pennuilla
- Selvästi erottuvat värirajat naamassa
- Liikkuvat sulavammin kuin pennut
- Ruumiin rakenne pitemmän oloinen kuin pennuilla
- Vaikea erottaa liikkuvasta laumasta pitkältä matkalta

naaraspentu

- Selvemmin laumasta erottuva pienen kokonsa johdosta
- Hyvin kevyt pää
- Karvapeite pehmeää ja hieman pörröistä
- Ruumiinrakenne neliömäinen
- Ei aikuismaisen selvää värirajaa naamassa

Urospentu

- Pyyntiaikaan vastaa kooltaan jo alfanaarasta
- Karva pörröisempää ja pitemmän oloista kuin aikuisella
- Rakenne neliömäinen
- Ei aikuismaisen selvää värirajaa naamassa

Vertailua (ylhäällä alfapari ja alhaalla pennut)

Susien pannottaminen

- Luonnonvarakeskus pannottaa susia Kainuun, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Oulun maakuntien alueella
- Susia kierretään ja etsitään moottorikelkkojen avulla ja nukutetaan helikopterista
- Luonnonvarakeskus pyrkii välttämään pyynnin häirintää ja toimii yleensä arkipäivinä
- Lukessa yhdyshenkilöinä: Seppo Ronkainen puh. 0400 336 016
(seppo.ronkainen@luke.fi) ja Reima Ovaskainen puh. 0500 167 258
(reima.ovaskainen@luke.fi)

Yhteydenpito pyyntiin osallistuvien välillä

- Maakunnissa voi olla alueita, joilla joidenkin operaattoreiden liittymiin ei saa välttämättä koko pyynnin ajan yhteyttä
- Ryhmätekstiviesti on nopea ja suhteellisen varma tiedotustapa
- VHF-puhelimilla voidaan pitää yhteyttä ja tiedottaa pyynnin etenemisestä
- Jahtipuhelimia voidaan kuunnella myös pyynnin ulkopuolisten toimesta, joten kielenkäytön tulee olla hallittua ja asiallista.
 - Leikilläänkään ei pidä päästää suustaan ”sammakoita”

Tiedottaminen

- Sopikaa tiedottamisvastuut
 - Vain metsästyksenjohtaja tai luvansaaja antaa tietoja jahdista ja sen tuloksesta medialle
- Kuvaamista, joissa näkyy henkilöitä tunnistettavasti, tiedotusvälineitä varten tulee harkita tarkkaan kuin myös henkilötietojen antamista (aikaisemmin on uhkailtu ainakin ampujaa ja perheenjäseniä)
- Myös saaliskuvien suhteen kannattaa käyttää harkintaa
- Pyyntiin osallistuvien ei kannata levittää tietoa ja kuvia pyynnistä sosiaalisessa mediassa
 - Somekäyttäytymisen etikettisäännöt
- Tulossa olevasta pyynnistä ei kannata antaa etukäteen tietoa ulkopuolisille
 - Tieto leviää ja uteliaita voi tulla häiritsemään pyyntiä

Pyynnin häirintä

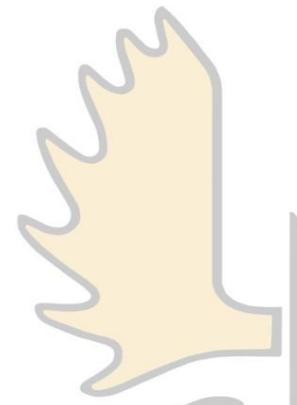
- Sudenpyynti herättää ristiriitaisia tunteita ja sitä voidaan yrittää häiritä
- Tiestöllä tapahtuvaa liikkumista ja pyynnin tarkkailemista ei voine pitää pyynnin häiritsemisenä, ellei siihen liity kovaäänistä ajamista, torven soittamista ym. tavanomaisesta käyttäytymisestä maastossa poikkeavaa toimintaa
- Passipaikan läheisyyteen tapahtuva auton pysäyttäminen voi olla häirintää, samoin edestakaisin ajelu ja jalkautuminen, ellei poistuta kehotuksen saatuaan
- Maastoon jalkautuminen alueelle, jolla metsästys on käynnissä voi olla häirintää, jos se tehdään ilman näennäistä muuta tarkoitusta, varsinkin isommalla porukalla

Pyynnin häirintä

- Lippusiiman repiminen ja koiran houkuttelemine ym. katsotaan pyynnin häirinnäksi
- Mielenpitemen ilmaiseminen suden pyynnistä ei ole pyynnin häirintää, jos ja kun pyynti ei ole käynnissä
- Mielenilmauslappujen kiinnittäminen puihin tai jättäminen tulipaikoille tai peräti auton tuulilasiin ei ole pyynnin häirintää
- **Olkaa provosoitumatta (provosoijat haluavat provosoituvan)**
- **Jos häirinnästä tehdään tutkintapyyntö, tulee se pystyä todistamaan useamman kuin yhden henkilön toimesta**

Huolellisuutta pyyntiin

- Myönnetyn lupamäärän ylittäminen tai laittomuus suden pyynnissä johtaa tutkintaan törkeästä metsästysrikoksesta
- Tutkintalinja lieventyy, jos tekoon ei liity suunnitelmallisuutta ja tahallisuutta
- Tämän talvinen kannanhoidollinen pyynti on päänavaus, jota on tarkoitus jatkaa talvella 2015-2016 (kaksivuotinen kokeilu)
 - metsästäjien toiminta vaikuttaa osaltaan jatkoon
 - vastuullisuus ja huolellisuus pyynnin toteuttamisessa
- Suden elävän riistaeläimen ohjeellinen arvo on 4 500–9 100 €

Havaintotiedot Tassuun

- Suomen susikannan hoitosuunnitelman yhtenä tavoitteena on saada Suomeen kattava suurpetoyhdyshenkilöverkosto, jonka tuottamaan havaintomateriaaliin perustuisi susikannan seuranta
- Kannanhoidollisen poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että haetulta lupa-alueelta on kirjattu susihavainnot tassu järjestelmään
- Mahdollisimman tarkan kanta-arvion tekeminen edellyttää, että meillä on kattava petoyhdyshenkilöverkosto, joka kirjaa tassuun hyvälaatuisia havaintoaineistoa
- Luottamuksen säilymiseksi havainnot tulisi tarkastaa huolellisesti

